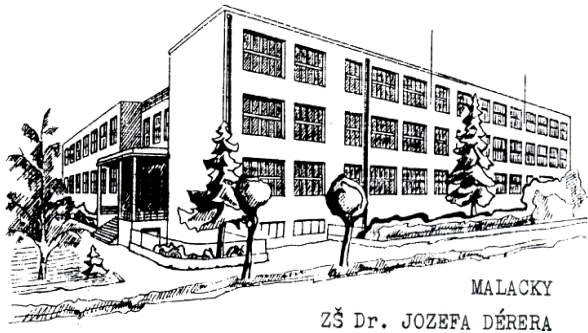


Dénerka



...čítanie pod školskou lavicou

č.2 december 2015 - február 2016

VIANOCE

Vianoce už prišli k nám. Radujme sa všetci.
Medovníčky, koláčiky už sa pečú v peci.
Kapor si vo vani pláva, celý šťastný je,
chúďa ryba sviatočnej večere sa nedožije.

Oblátky medové na začiatok,
kapustnicu či šošovicu ako druhý chod.
Kaprika so zemiakovým šalátom si dáme,
a potom rýchlo ku stromčeku utekáme.

Zdobí sa stromček, tešia sa deti,
kto poslúchal, dostane darčekov ako smetí.
A tí, čo neposlúchali?
Krásnych darčekov sa nedočkali.

Laura Vallová a Nina Vlková



Vianoce

Zvončeky nám zvonja,
ihličie vonia.
Vianočná nálada,
v rodinách pohoda.

Mamkine koláčiky v kuchyni voňajú,
tatkovia zasa stromčeky chystajú,
detičky veľmi sa radujú,
Ježiškovi listy spisujú.

Henrieta Slezáková, Klára Pullmannová



Milí čitatelia!

Už prešiel nejaký čas od vydania prvého čísla nášho časopisu, a preto vám prinášame ďalšie pokračovanie. Našou úlohou je priblížiť vám tie najdôležitejšie momenty a najzaujímavejšie udalosti.

Počas tohto obdobia sa na našej škole odohralo mnoho. Organizovali sa rôzne súťaže, žiaci chodili na exkurzie, spoznávali veci a ľudí, o ktorých doteraz ani netušili. Zažili sme zahraničnú návštevu v rámci projektu Erasmus+, na ktorú sme sa dlho pripravovali, Vianočná Déerka opäť zožala svoj zaslúžený úspech, Vianoce a vianočné besiedky boli krásnou bodkou za starým rokom. Polrok a s ním spojené polročné vysvedčenie prišli tak skoro, že sme to nestihli ani poriadne vnímať.

Teraz máte v rukách výber z toho najlepšieho. Z nasledujúcich riadkov sa dozviete nové informácie, zaujímavosti z nášho školského života a v neposlednom rade sa zabavíte.

Veríme, že sa pri čítaní Déerky nudiť nebudete!



Váš redakčný tím

VIANOCE

Máme za sebou najkrajšie obdobie v roku. Nie, nie sú to letné prázdniny, hoci aj s prázdninami boli spojené tieto dni. Áno, máte pravdu! Sú to **Vianoce**. Čas, kedy sa všetko rozžiari, ľudia sú k sebe milší, v domoch rozvoniava škorica, med a orechy. Na nasledujúcich stránkach vám chceme pripomenúť toto nádherné obdobie v roku. Ako ich prežívame doma, ako sme ich prežili v škole, ale aj ako ich prežívajú ľudia vo svete.

S Vianocami sa spája ďalší pojem, a to je sneh. Vieme, tohto roku sme si ho veľa neužili, ale predsa len je neodmysliteľnou súčasťou Vianoc a celkovo zimy. Zamysleli ste sa niekedy nad tým, čo je to sneh? O tom vám porozpráva vaša spolužiačka **Saskia Štepanovská zo IV. C**.

Sneh

je forma zamrzutej vody, vyskytujúca sa vo forme šesťramenných hviezdíčiek ľadu, spojených do snehových vločiek.



Tepelná hranica medzi vodou a snehom bola vybraná ako začiatok, bod 0 Celziovej teplotnej stupnice. V horských oblastiach sa môže väčšie množstvo snehu vplyvom zemskej gravitácie a ďalších faktorov uvoľniť.



Uvoľnené množstvo snehu sa nazýva lavína. Sneh je dôležitou súčasťou ľudskej kultúry. V našom geografickom priestore je sneh tradičným symbolom vianočných sviatkov. Na snehu sa dajú realizovať mnohé druhy športov - sú to najmä lyžovanie a sánkovanie. Sneh je vdáčnym prostriedkom zábavy - guľovanie, stavba snežných obydlí, snehuliakov a pod.

Skôr však ako začnú Vianoce, máme tu ešte sv. Mikuláša a tradície spojené so sv. Luciou. Deti čakajú na deduška oblečeného v červenom kostýme s bielou bradou. Čižmy majú vyčistené a vystavené na parapetných doskách okien. Ráno 6. decembra vyskakujú z postieľok a pozerajú, čo im Mikuláš priniesol. Dobrým deťom nosí sladkosti a ovocie. Tie zlé deti zasa dostanú uhlie alebo zemiaky a cibuľu. O sv. Mikulášovi vám porozpráva **Dárius Závodný zo VII. B**.

svätý Mikuláš



Mikuláš z Myry alebo **Mikuláš** bol biskup. Narodil sa v maloázijskom gréckom meste Patara v rímskej provincii Lycii, dnes pri tureckom meste Demre, do bohatej kresťanskej gréckej rodiny manželom Epifaniov a Ioanne. V mladosti sa podujal na cestu do Jeruzalema. Študoval v Alexandrii. Jeho najznámejším činom je určite zachránenie troch dcér. Jeho telo bolo uložené do sarkofágu a namočené do myrhy. Pôvodný sarkofág sa v Myre dochoval dodnes. V roku 1087 ukradli námorníci z juhotalianskeho mesta Bari sarkofág z Myry a priviezli ho do Bari, kde ho uložili v chráme sv. Štefana. Počas jednej bohoslužby sa údajne zo sarkofágu začalo prúdom valiť také množstvo myrhy, že veriaci ju pozbierali do fľašiek a používali ju proti rôznym chorobám. Niektorí vravia o zázraku. Podľa kostrových pozostatkov moderní vedci spravili rekonštrukciu Mikulášovej tváre. Jeho povest' divotvorcu spôsobila, že sa stal viacnásobným patrónom. Za svojho ochrancu ho pokladá Rusko, mnohé mestá nesú tiež jeho meno, napr. St. Nicholas v Anglicku či Liptovský alebo Borský Mikuláš na Slovensku. Svätý Mikuláš bol vďaka legendám aj patrónom námorníkov, obchodníkov, majiteľov záložní, lekárníkov či voňavkárov. Slobodné dievčatá si ho vybrali za orodovníka na základe najznámejšieho príbehu z jeho života. Hovorí sa, že istý boháč mal tri dcéry. Keď schudobnel a jeho rodina už nemala čo do úst vložiť, rozhodol sa, že z dievčat urobí neviestky. Dozvedel sa o tom svätý Mikuláš, zabalil do kusa látky zlato a vhodil ho do mužovho domu. To zopakoval trikrát, až kým peňazí nebolo toľko, že sa všetky tri dievčatá mohli čestne vydať.

V legendárnom životopise sv. Mikuláša zohráva významnú úlohu číslo tri. Tri boli boháčove dcéry i vrecká zlata, ktorými ich vykúpil, traja boli aj námorníci, ktorých vyslobodil z búrky pri tureckom pobreží, vzkriesil k životu troch zabitých mladíkov a zachránil troch neprávom odsúdených na smrť. Tieto dobré skutky konal pred svojou smrťou a rovnako aj po nej.

Po smrti svojich staručkých rodičov zdedil Mikuláš veľké bohatstvo. No nenechal si ho pre seba. Bol to ľudomil a **všetok svoj majetok rozdal biednym ľuďom, sirotám a chudobným deťom**. A práve vďaka tomuto jeho počinu vznikol zvyk obdarúvať každý rok v tento deň deti a vnúčatka darčekom. Tento zvyk sa však do súčasnej podoby dostal až po mnohých rokoch, kedy sa mixovali zvyklosti z rôznych krajín sveta.

Bosorka Lucia, o zvykoch a poverách súvisiacich s 13. decembrom nám porozpráva **Barbora Lisá zo VII. B.**



Lucia

je patrónkou svetla a liečiteľkou chorých očí. V škandinávskych krajinách sa vo sviatok svätej Lucie organizujú slávnosti na počesť svätice, na ktorých vystupujú dievčatá oblečené do bieleho s korunou sviečok na hlave. Až po gregoriánsku reformu kalendára bol 13. december (deň sv. Lucie) najkratším dňom. Vo Švédsku sa dodnes dodržiava rodinná forma oslavy Lucie. Najstaršia dcéra, ktorá je oblečená do bieleho a na hlave má veniec so štyrmi sviečkami, prináša rodičom raňajky - kávu a zázvorové koláčiky.

Na Slovensku mali zvyky na Luciu inú podobu. U nás Lucia prebrala podobu niektorej démonickéj ženskej bytosti. Bola najväčšia bosorka, ktorá ani v ohni nezhořela. Jej deň je teda dňom stríg. Na ochranu slúži huk - práskanie bičom, hvízdanie. V tento deň sa nesmelo nič požičať, ale ani vrátiť.

Mnohí gazdovia si v priebehu 12 dní od Lucie do Vianoc každý deň zapisovali na papier aktuálne počasie. Jeden deň v tomto prípade znamenal jeden mesiac a zaznamenané informácie potom muži údajne využívali pri organizovaní rôznych prác v priebehu roka.

V minulosti sa sviatok Lucie spájala s čarami. Jedna „povera“ sa spájala s dreveným stolčekom. Ten mal rezbár vyrezávať postupne každý deň až do Vianoc a nesmel byť na ňom ani jeden klinec - vtedy mal čarovnú moc. Na Štedrý deň si rezbár mal počas polnočnej omše na tento stolček sadnúť a okolo oltára



potom videl tancovať všetky strigy z dediny. Hneď nato mal podľa povery zobrať stolček a utekať domov, aby ho strigy nechytli. Ďalším zvykom bolo, že dievčatá a ženy boli večer na Luciu poobliekané celé v bielom a metličkou alebo husími perami vymetali kúty izieb, aby ich očistili od zlých síl. Tváre mali zaprášené múkou, na niektorých miestach aj sadzami. Vzali 13 kúskov papiera a napísali na ne 13 mien chlapcov, ktorí sa im páčia. Potom každý večer spálili 1 papierik s menom.

Ale nesmeli vidieť, aké meno je tam napísané! Prvý papierik spálili v deň sv. Lucie a posledný na Štedrý večer. Iba jediný papierik ostal nazvyš. Pred Štedrovečernou večerou sa mohli pozrieť a prečítať meno, ktoré ostalo na poslednom papieriku. Chlapec, ktorého meno bolo na ňom napísané, stal sa ich vyvoleným. Pred zlom a bosorkami sa kedysi dedinčania chránili aj tak, že jedli cesnak alebo cibuľu a dom kropili posvätnou vodou.

Od Lucie do Vianoc, každá noc má svoju moc.

Najdôležitejším znakom Vianoc je vianočný stromček. Ale vedeli ste ako tento symbol Vianoc vznikol? O tom nám porozpráva **Saskia Štepanovská zo IV. C.**

Vianočný stromček

má aj iné názvy: vianočný strom, jolka, jezul'an, polazník, kriskindl, kriskindel, kriskindla, podľažník, krispán, stromek, kračúnski strom, drevo, borovka. Je to ozdobený strom. Zdobí sa na Štedrý deň. Od 20.



storočia sa pod stromček kladú aj vianočné darčeky. V niektorých krajinách sa zavesoval nad štedrovečerný stôl malý stromček, zavesený špičkou dolu. V mestách mal vianočný stromček estetickú funkciu, na dedinách prosperitnú a ochrannú funkciu (napr. ihličie sa podkladalo pod sliepky).

Tradícia ozdobovania stromčekov pochádza z nemeckých miest. Stromček sa najprv nezdobil sviečkami. Jedna z prvých správ o ozdobenom a osvetlenom vianočnom stromčeku v miestnosti je z roku 1570. Ozdobené vianočné stromčeky sa najskôr nachádzali v cechových a remeselníckych domoch. Do súkromných priestorov začali prenikať až v polovici 17. storočia. V 18. a 19. storočí sa rozšírili aj do iných štátov. Najprv sa ujali v mestách, neskôr na vidieku.

Zdobenie vianočných stromčekov spočiatku prijímali viac protestanti ako katolíci. Katolícka cirkev považovala tento zvyk za pohanský. Toto tvrdenie bolo čiastočne založené na pravde. Germánske kmene vraj tak kedysi pri zimnom slnovrate týmto spôsobom uctievali boha Wotana. Podobne aj Kelti ozdobenými stromčkami alebo vetvami uctievali boha Slnka a jeho večný život.

Na Slovensko (kde nadviazali na starší zvyk ozdobovať budovy zelenými vetvičkami a prútmi) začali vianočné stromčeky prenikať do miest koncom 18. storočia z Nemecka a Rakúska, do roľníckej kultúry od konca 19. do 30. rokov 20. storočia, na severovýchodné Slovensko neskôr. Začiatkom 20. stor. sa pod stromček začali dávať darčeky pre členov rodiny. Vianočný stromček sa v súčasnosti ponecháva v dome obyčajne do Troch kráľov.



Štedrý deň

A je tu a s ním spojené tradície, ktoré sú v každej rodine rovnaké a predsa rozdielne. O tých svojich nám povie *Ivan Sedlák zo VI. C.*

Na Vianoce sa iste všetci tešíme. Slovenské zvyky a tradície robia Vianoce tými pravými Vianocami. Ráno vstaneme a začnú sa prípravy na štedrovečernú večeru. Deti od radosti počítajú minúty k večeru. Zvyčajne sa vianočná večera začína oblátkou s medom a cesnakom, pripravuje sa kapustnica s klobásou, kapor, fazuľová polievka, majonézový šalát. Dospelí ju zapíjajú vínom alebo šampanským, deti zase detským šampanským a džúsom. Neskôr sa zjedia pupáky. Dnes sa v niektorých rodinách pripravuje losos alebo sa kúpi rybie filé. Nakoniec sa rozkrojí jablko, a keď je v ňom hviezda, znamená to šťastný rok.

Potom otcovia a dedkovia zazvonia na zvonček a ide sa do miestnosti so stromčekom. V miestnosti so stromčekom sa zje ovocná misa, deti zaspievajú koledu a idú sa rozbaľovať darčeky. Po rozbalení sa navštevujú príbuzní.

Mnoho zvykov počas Vianoc sa k nám v súčasnosti dostáva z Ameriky. Dnešné deti si už môžu vybrať, či im prinesie darčeky Ježiško, alebo Santa Claus na saniach ťahaných sobmi.

O tom ako prežívajú Vianoce v Amerike a ako na Slovensku, porozpráva *Stanislav Nič zo VI. C.*

Vianoce v USA:



V mestách stretnete už dlho pred Štedrým dňom pomaly na každom rohu Santa Clausa a rovnako aj v obchodoch. Deti sa fotia so Santom a elfmi a hovoria mu, čo by chceli nájsť pod stromčekom. V USA je 24. december ešte stále pracovným dňom, kedy sú nákupné centrá otvorené. Ľudia sa ponáhľajú, aby stihli slávnostnú večeru s rodinou. Po tradičnom pečenom moriakovi so špargľovou omáčkou nasleduje dezert, ovocný puding poliaty brandy a nechýba ani vaječný likér, obľúbený aj u nás. Deti majú na kozube nachystané vianočné pančuchy, do ktorých im Santa Claus má priniesť darčeky, tie väčšie skončia pod stromčekom. Nachystajú mu mlieko a sušienky a ráno 25. decembra si ich s nadšením rozbalia.

Hovorí sa, že mystickú postavu Santa Clausa v Amerike vymyslela Coca Cola. Nie je to tak úplne pravda. Coca Cola síce spopularizovala v 19. storočí obraz bradatého pána v červenom obleku. Boli to však prví usadlíci, pôvodom väčšinou z Holandska, ktorí so sebou priviezli legendy a medzi nimi aj tú o svätom Nikolasovi, svätcovi pôvodom z Grécka, ktorý rozdáva darčeky deťom a je známy svojou dobrotou.

Vianoce na Slovensku:

Na Slovensku sa na Vianoce, sviatky narodenia Ježiša Krista, pripravujeme už štyri týždne dopredu. Počas tohto obdobia nazývaného **Advent**, ktoré nám v sebe nesie posolstvo očakávania príchodu



malého Ježiška, ľudia chodia do kostola, kupujú či pripravujú darčeky pre svojich blízkych, ozdobujú si svoje príbytky dekoráciami. Svoje nezastupiteľné miesto má **adventný veniec**, často z čečiny, ktorý je ozdobený štyrmi sviecami zodpovedajúcimi počtu adventných nediel. Umocňuje vianočnú atmosféru v období pred Štedrým dňom. Umiestnený je v byte na stole alebo zavesený na dverách. Je znamením nádeje a holdom tomu, ktorý prichádza. Je to obdobie dôležité hlavne pre kresťanov. Počas štyroch adventných nediel nosí farár farebné rúcho, počas celého adventu je farba fialová. Vianočné koledy a piesne s vianočnou tematikou sa k nám v predvianočnom čase dostávajú najmä prostredníctvom rozhlasu či televízie.

Silvestrom

Všetko sa končí . Je to rozlúčka so starým rokom a víťanie nového roka. Informácie si pre vás pripravil Patrik Richveisz zo VII. B.



V noci z 31. decembra na 1. január svet oslavuje koniec starého a začiatok nového roka. Podľa iných kalendárov pripadajú oslavy nového roka na iné dni, napríklad v juliánskom kalendári, ktorý používa pravoslávna cirkev, pripadá Nový rok na 14. január . V mnohých kultúrach sú na týchto oslavách populárne ohňostroje, petardy, piráty a iné formy hlučnej audiovizuálnej zábavy. Mestá sa predbiehajú v nádherných ohňostrojoch. Všade panuje dobrá nálada a odbitím polnoci sa ľudia objímajú, bozkávajú a prajú si *šťastný nový rok*.

Vianoce na Déererke

Ani naša škola nezaháľala a vianočné obdobie žiaci a ich učitelia využili naplno.

Pečenie perníkov v 3.C

V utorok 8. decembra 2015 do 3. C zavítala pani Irenka Ničová, Simonkina a Jankina babka, ktorá tretiakom ukázala, ako sa dajú zdobit' medovníky. Pripravila sladkú snehobielu polevu. Tá svietila nielen na perníkoch, ale i na tretiakých tvárach a ústach. Veru sa po nej maškrtníci oblizovali...



Mikuláš opäť v škole

Po roku opäť na našu školu zavítal Mikuláš. Žiaci vyšších ročníkov preoblečení za čertov, anjelov a v spoločnosti Mikuláša chodili po celej škole a v jednotlivých triedach tešili a strašili svojich spolužiakov. Po ich „výprave“ bolo v škole viac čertov ako detí. Detské tváričky boli celé čierne od sadzí. Ale títo čerti neboli zachmúrení, práve naopak, ich tváre žiarili šťastím.



Vianoce na Dérerke

Vianoce na Dérerke opäť tento rok zožali svoj úspech. Milá akcia, ktorá sa pomaly stáva tradíciou našej školy. 16. december 2015 bol tým dlho očakávaným dňom. Každá trieda sa svedomito pripravila, vytvárala svoje výrobky a domáce koláče. Pomáhali mamky, babky, ockovia i dedkovia. Za to im patrí naše veľké poďakovanie.

Všetko sa začalo programom v nádherne vyzdobenej telocvični. Predstavili sa mažoretky z I. A, záhorácki trhovníci prišli z I. C.





Zazneli tóny flautičiek.



Podvečer spríjemnili spevom dievčatá zo VII. A, v závere nesmeli chýbať koledy.



Okolo 17. hodiny začali prichádzať rodičia a príbuzní detí, pretože začala vianočná burza. Predával sa všakovaký tovar vlastnej výroby – svietniky, sviečky, vianočné ozdoby, perníčky, koláče, vianočný punč. Triedy mali určené svoje miesta a snažili sa predat' všetko a zarobiť čo najviac peňazí.





Môj pohľad: Vianočná Dérečka bola skvelá. Každá trieda mala iné výrobky, jedna trieda predávala výborné medovníky, iná pukance a ďalšia zase cukrovú vatu. Náš stánok mal domácu Marlenku, výborné muffiny, ale aj skvelé perníky. Už sa teším na ďalší rok a ďalšie skvelé výrobky.

Ivan Sedlák VI. C

Vianočné besiedky

A ako sme sa rozlúčili so školou, spolužiakmi a učiteľmi na konci kalendárneho roka? No predsa vianočnými besiedkami!

Každá trieda si pripravila vlastný program. Bavili sme sa, hodovali, hrali rôzne hry, spievali, počúvali hudbu, tancovali. Jednoducho, bola to krásna bodka.



Erasmus+ - zahraniční hostia



Nie je to tak dávno, čo sa niektorí z nás vybrali v rámci projektu Erasmus+ do našej susednej krajiny Poľska. A približne o mesiac, 30. novembra, aj k nám zavítali zahraniční hostia z partnerských škôl z Talianska, Poľska, Španielska, Portugalska, Dánska a Turecka. Začal sa dlhý týždeň plný rozličných jazykov a spoznávania krás našej krajiny. Celý týždeň sa okrem toho odohrával v príjemnej vianočnej atmosfére.

Hneď na začiatku týždňa sme si pre našich hostí pripravili zaujímavý program. Zoznámili sme ich s históriou našej školy, podobne ako aj s jej priestormi. Všetci mohli okúsiť obed z našej školskej jedálne, ktorý sme pre nich pripravili. Celý deň zavŕšilo predstavenie folklórneho súboru Macejko v kine. Predviedli sa mladší, ale aj starší tanečníci v tradičných záhoráckych krojoch. K nim sa na záver pridali aj muzikanti s niekoľkými ľudovými piesňami, vrátane u nás známeho Macejka.



Ďalší deň sme vyrazili autobusom do neďalekej Skalice. Skalica patrí medzi mestá s veľkým množstvom zachovalých kultúrnych pamiatok. Medzi tie najvýznamnejšie patrí románska rotunda, ako sme sa mohli dozvedieť, zasvätená svätému Jurajovi. Od rotundy sme sa cez staré uličky presunuli smerom do centra mesta, presnejšie na samý vrch veže kostola sv. Michala a do domu kultúry, ktorý už na prvý pohľad všetkých zaujal svojimi vonkajšími mozaikovými maľbami.



Farský kostol sv. Michala Archanjela

Skalica má na svoju rozlohu pomerne veľa kostolov, a za najstarší z nich sa považuje práve ten na námestí – Kostol sv. Michala Archanjela. Jeho výstavba sa začala po povýšení Skalice na slobodné kráľovské mesto, čiže po roku 1372. Dominantným prvkom bohatého interiéru kostola pochádzajúceho prevažne zo 17. a 18. storočia je hlavný oltár. Hlavný oltár je síce najmladším oltárom v tomto kostole, ale je výtvarne najcennejší. Zaujímavosťou je i to, že tento kostol bol pôvodne obklopený cintorínom a ohradený múrom. Kaplnka, ktorá stojí vedľa kostola, je Karner sv. Anny. Slúžil ako kostolík na cintoríne. Pričom, pod karner sa pochovávali bohatí Skaličania a do jeho okolia ostatní chudobnejší. V roku 1787 bol však vydaný zákaz cintorínov vo vnútri mesta, a tak prišlo i k rozobratiu múru okolo farského kostola a zrušeniu cintorína v centre mesta. Neprehliadnuteľnou súčasťou kostola je i gotická hranolová veža s renesančnou arkádovou ochodzou, ktorá ponúka nádherný výhľad na mesto. Na vežu vedie cez 120 drevených schodov a pri výstupe si každý návštevník všimne zvony z roku 1929.



Dom kultúry

Secesná budova tzv. Slovenského domu patrí medzi najzaujímavejšie stavby v meste. Až dodnes sa zachovala v pôvodnom stave. Pri zrode myšlienky jeho výstavby stál skalický rodák, lekár a národovec MUDr. Pavel Blaho.

Niekoľko miestností v ňom bolo určených pre národopisnú zbierku Dr. Blahu, ktoré sa stali základom k vytvoreniu

regionálneho múzea. Charakter fasády dopĺňa zaujímavá mozaiková dekorácia. Steny a oponu veľkej divadelnej sály zdobia maľby s figurálnou tematikou. V časti prvého poschodia sa nachádza Záhorské múzeum. Dodnes sa tu sústreďuje najmä kultúrny život.

Po prehliadke nás čakala veľmi zaujímavá činnosť – za pomoci skúsených pekárov sme si mohli upiecť svoj vlastný „skalický trdelník“. Ocitli sme sa priamo pri peci, v ktorej sa obracali cestá posypané orechmi, kakaom či cukrom.

Doobedie druhého decembrového dňa sme strávili každý vo svojej triede. Naši zahraniční kamaráti mohli na vlastné oči vidieť, ako u nás prebieha hodina matematiky či laboratórna práca z chémie.



Poobede sme sa vydali o niečo ďalej, tentoraz do susedného Rakúska. Navštívili sme mesto Viedeň. Celé poobedie sme strávili na jej dlhých uliciach, ktoré boli preplnené ľuďmi, najmä turistami. Súčasťou prehliadky bola aj návšteva vianočných trhov, kde sme dostali rozchod. Na každom rohu bolo niečo iné, všade však bola cítiť vôňa vianočného punču či pečených gaštanov. Popri tom zneli vianočné koledy, ktoré všetkým spríjemňovali čas strávený na trhoch.



Ďalší deň si pre nás pripravili v školskej jedálni workshop (výroba vianočných trubičiek), pri ktorom sa istotne nikto nenudil. Na tanieri postupne pribúdalo čoraz viac trubičiek, na ktorých sme si neskôr pochutili.



Poobede nás čakala dlhá, skoro štvorhodinová, cesta autobusom do Bojníc. Veď si povedzme, kto by nechcel vidieť Bojnický zámok potme plný strašidiel? Hneď ako sa nám naskytol pohľad na obrovský zámok, všetci sme úžasom žasli...

Bojnický zámok



Bojnický zámok je romantický zámok, s čiastočne ponechaným pôvodne gotickým a renesančným základom hradu. Nachádza sa v Trenčianskom kraji a leží na západnom okraji mesta Bojnice. Zámok je viditeľný z väčšej časti horného Ponitria. Je postavený na travertínovej skale a tvorí ho vnútorný a vonkajší hrad s tromi nádvoriami. Prvá písomná zmienka o existencii hradu je z roku 1113 v listine zoborského opátstva. Pôvodne bol hradom dreveným a vyvinul sa zo staršieho hradiska. Postupne v priebehu 13. storočia bol budovaný z kameňa ako majetok rodu Poznanovcov. Zámok mal za celý ten čas veľké množstvo majiteľov. V súčasnosti je zámok súčasťou Slovenského národného múzea. V roku 1970 bol vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku a je prístupný verejnosti. V päťdesiatych rokoch bola objavená pod zámkom jaskyňa.

Posledný deň sa niesol v znamení Vianoc, možno aj preto, že ten deň bol Mikuláš. Všetci sme sa spoločne stretli v telocvični, kde sme si pre našich hostí pripravili vianočnú besiedku. Nemohli chýbať vianočné koledy, básne a vystúpenie tanečného súboru Saltatrix. A ako vždy, aj tento rok do našej školy zavítal Mikuláš so svojimi anjelikmi, no aj čertmi.



Poobede sme posledný raz nastúpili do autobusu, ktorý mal namierené do nášho hlavného mesta – Bratislavy. So sprievodkyňou sme najprv prešli ulicami Starého Mesta, neskôr sme mali znova možnosť prezrieť si vianočné trhy, preplnené davom ľudí, podobne ako vo Viedni. Okolo štvrtej sme nastúpili na vláčik „Prešporáčik“, ktorým sme sa previezli Bratislavou až k Bratislavskému hradu, ktorý našim hosťom poskytol prekrásny výhľad na mesto či Dunaj pod ním. Do Malaciek sme sa vrátili až neskoro večer, a keď sme vystúpili z autobusu, lúčili a objímali sme sa niekoľko minút, až sme sa nakoniec všetci pobrali domov.



Vďaka projektu Erasmus+ sme spoznali veľa nových ľudí z iných krajín, s ktorými možno niektorí z nás zostali v kontakte aj naďalej. Naša škola sa už istotne teší na ďalšiu spoluprácu s ostatnými krajinami. Ten večer bolo lúčenie asi najťažšie zo všetkého. Ani sme sa nenazdali a ten týždeň ubehol ako voda. No všetci sme si ho užili, ako najviac to šlo, a budeme naň ešte dlho spomínať.

Šiestaci na výstave o Titanicu

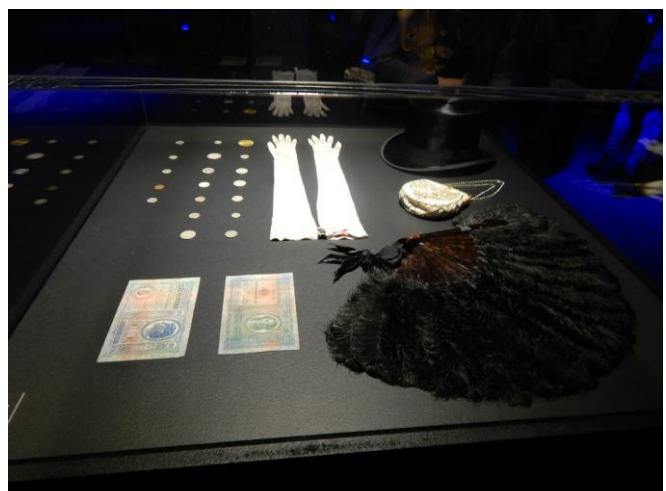


Nedávno sa skončila výstava o jednej z najznámejších lodí sveta, o Titanicu. Naši šiestaci sa zúčastnili tejto výstavy v dvoch etapách. Jedni v októbri a druhí koncom decembra. Prinášame vám postreh jedného z nich.

Dňa 21.12. 2015 naša trieda VI.C navštívila výstavu Titanic, ktorá prebiehala v Inchebe Expo Aréne. Na začiatku výstavy sme dostali cestovný lístok, na ktorom bolo uvedené meno a opis jedného z pasažierov Titanicu. Nechýbal ani údaj o triede, v ktorej pasažier cestoval a mesto, z ktorého vycestoval.

Ako druhú vec sme dostali zvukové prehrávače. Na stenách boli čísla. Keď sme na zvukovom prehrávači vyťukali číslo, začalo nám to rozprávať o expozícii. Čísel bolo celkovo 45, ale najväčšie exponáty neboli očíslované. V prvej miestnosti nám pustili film o výrobe Titanicu a jeho vylodení. V nasledujúcich miestnostiach boli rôzne exponáty, niektoré vyložené priamo z vraku lode. V jednej miestnosti bol dokonca zhotovený model osudného ľadovca. Bola tam aj ukážka izby 3. a 1. triedy. Na konci bol podrobný model Titanicu a aj tabuľa, kde bol zoznam cestujúcich podľa tried. Tu ste si mohli nájsť, či človek, ktorého cestovný lístok ste dostali na začiatku, prežil alebo je nezvestný. Na záver tam boli miesta na fotenie a obchod so suvenírmi.

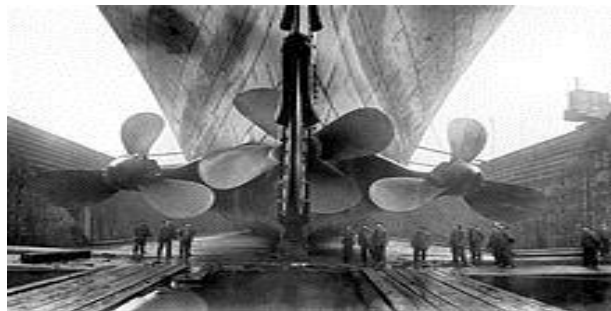
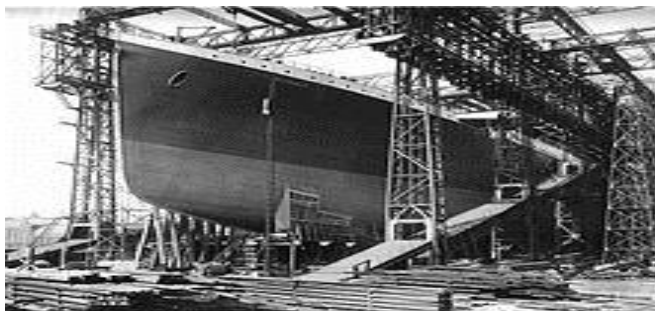
Ivan Sedlák VI.C



Titanic alebo **RMS Titanic** (RMS je skratka pre **Royal Mail Steamer** – Kráľovský poštový parník) bol luxusný zaoceánsky parník triedy Olympic patriaci spoločnosti White Star Line. Jeho úlohou mal byť prevoz cestujúcich a pošty medzi Európou a Severnou Amerikou. Kapacita lode dovoľovala naloženie 2 453 až 2 603 cestujúcich, batožiny a obmedzený počet kočiarov alebo automobilov. O prevádzku lode a o pohodlie cestujúcich sa staralo 885 až 899 členov posádky.

Titanic bol postavený v Belfaste v lodeniciach Harland and Wolff na objednávku spoločnosti White Star Line, ako druhý zo série troch lodí triedy Olympic (*Olympic*, *Titanic* a *Britannic*). Na stavbe a konštrukcii pracoval šéfkonstruktér Thomas Andrews.

Titanic bol 269,1 metrov dlhý a 28,25 metrov široký. Bol vo svojej dobe najväčším námorným plavidlom. Trup bol z bezpečnostných dôvodov rozdelený na 16 záplavových komôr a dno lode bolo zdvojené. Táto konštrukcia mala *Titanicu* zaistiť najvyššiu bezpečnosť a prispela k predstave, že je nepotopiteľný. Loď sa mala udržať na hladine aj v prípade zaplavenia až štyroch vodotesných komôr súčasne.



Okrem troch hlavných komínov bol inštalovaný aj jeden falošný komín na korme slúžiaci ako hlavný vývod ventilácie a komín kuchyne. Loď potom so štyrmi komínmi vyzerala väčšia a dôstojnejšia. Kormidlo mal *Titanic* len jedno, navyše bolo krátke a malé plochou. So stavbou *Titanicu* sa začalo 31. marca 1909. Trup bol spustený na vodu 31. mája 1911 o 12:13. Ďalšie práce na dokončení trvali takmer ďalší rok a boli dokončené 31. marca 1912, kedy nasledovala skúšobná plavba.



Už pri návrhu interiéru a vybavenia pre *Titanic* sa počítalo s tým, že by mal predstavovať luxus a bohatstvo. Loď bola vybavená palubným telefónnym komunikačným systémom, knižnicou a holičstvom. Pre cestujúcich prvej triedy bol k dispozícii aj bazén, telocvičňa, ihrisko na squash, turecké kúpele, elektrické kúpele a *Veranda Cafe*. Taktiež *Café Parisien* ponúkalo špeciality pre cestujúcich prvej triedy, ktoré mohli

konzumovať na slnečnej verande s dekorovaným mrežovaním. Spoločenské miestnosti prvej triedy boli obložené vyrezávaným dreveným obložením, drahým nábytkom. V tretej triede bolo vybavenie skromné. Cena salónnej kajuty bola 4 350 USD / 870 libier šterlingov (v dnešných cenách 128 000 USD); kajuta v prvej triede: 150 USD / 30 libier (v dnešných cenách 4 400 USD); kajuta v druhej triede: 60 USD / 13 libier (v dnešných cenách 1 900 USD) a palubný lístok pre tretiu triedu: 20 – 40 USD / 3 – 8 libier (v dnešných cenách 440 – 1 170 USD).



Loď bola vybavená vtedy špičkovou technológiou. Medzi tieto vymoženosti patrili aj tri elektrické výťahy v prvej triede a jeden v triede druhej. *Titanic* bol kompletne vybavený elektrickým osvetlením. Komunikáciu lode s okolitým svetom zabezpečovali dve rádiové stanice Marconi s výkonom 5 000 wattov. Najdrahší jednosmerný transatlantický prenos stál 870 libier, čo zodpovedá 63 837 librám v roku 2011, alebo 1 363 dolárov, t. j. 30 917 dolárov v roku 2011. K ďalšiemu vybaveniu patrili priestor pre venčenie psov, fotolaboratórium, nemocnica s operačnou sálou namiesto bežnej lodnej ošetrovne, mraziace skladisko rezaných

kvetín, ubytovacie priestory pre služobníctvo prvej triedy a iné.

Titanic, rovnako ako iné plavidlá na prepravu cestujúcich po vode, musel byť vybavený záchrannými člmi. Nainštalovaných bolo iba 20 záchranných člnov s celkovou kapacitou 1 178 osôb, to je približne 1/3 celkovej kapacity *Titanicu*. V čase katastrofy bolo na lodi vyše 2 200 osôb. Podľa predpisov mohla spoločnosť *White Star Line* inštalovať menej člnov, ale poskytla ich viac, než jej bolo predpismi ukladané.



Trup *Titanicu* bol spustený na vodu rieky Lagan dňa 31. mája 1911 o 12:13. Udalosti prihliadalo množstvo pozvaných osôb a zvedavých občanov. Spustenie lode však prebehlo bez obvyklých obradov ako je, napríklad krst lode. Spoločnosť *White*

Star Line síce nikdy svoje lode nekrstila, ale neskôr bola absencia krstu laikmi považovaná za jednu z príčin katastrofy.



Prvá, a zároveň aj posledná, plavba smerovala z anglického Southamptonu cez francúzsky Cherbourg a írsky Queenstown (dnes Cobh) do amerického New Yorku. Na plavbu sa *Titanic* vydal 10. apríla 1912 pod velením kapitána Edwarda J. Smitha, ktorý mal k ruke 7 dôstojníkov. Na palube lodi sa nachádzal aj generálny riaditeľ lodnej spoločnosti White Star Line lord J. Bruce Ismay a šéfkonstruktér Thomas Andrews. Prvá plavba bola úspešná len pre niekoľko málo cestujúcich, ktorí sa plavili len zo Southamptonu do Cherbourgu alebo Queenstownu a ďalšej plavby sa nezúčastnili.

Na prvej plavbe *Titanicu* cez Atlantický oceán bolo veľa významných cestujúcich z prvej triedy - milionári, priemyselníci, obchodníci, šľachtici, známi hráč kriketu, novinár, asistent prezidenta Spojených štátov amerických, spisovatelia, producenti z Broadwaya, herečka nemého filmu.



Trasa plavby *Titanicu*

Pri plavbe cez Lamanšský prieliv do Francúzska zistil George Symons, člen hliadkovej služby, že v pozorovacom koši „vraňom hniezde“ na prednom stožiaru chýbajú ďalekohľady. Vyhľadal a požiadal 2. dôstojníka Lightollera o zabezpečenie ďalekohľadov, a ten túto požiadavku ďalej odovzdal 1. dôstojníkovi Murdochovi. Zatiaľ bol George Symons oboznámený s tým, že vec sa rieši. Pri plavbe z Belfastu bol pozorovací kôš ešte ďalekohľadmi vybavený, ale keď 2. dôstojník Blair opúšťal v Southamptonu loď, uložil tieto ďalekohľady v kajute. Jeho nástupca, 2. dôstojník Lightoller, však o tomto nevedel, a tak hliadky v pozorovacom koši zostali bez ďalekohľadov.

11. apríla 1912 mal *Titanic* poslednú zastávku pri európskom pobreží, v írskom prístave Queenstown. Ešte popoludní 11. apríla plával *Titanic* neďaleko pobrežia Írska, a až k večeru, keď na juhozápade preplával okolo Fastnet Rocku, sa definitívne dostal do vôd Atlantického oceánu. Plavba prebiehala bez komplikácií.

To, čo cestujúci nevedeli a čo bolo hlavne určené pre kapitána a dôstojníkov *Titanicu*, boli správy o ľadovom poli pred nimi. Od poludnia 11. apríla do poludnia 12. apríla preplával *Titanic* 386 míľ. Od poludnia 12. apríla do poludnia 13. apríla preplával *Titanic* 519 míľ. Počasie bolo stále dobré a k poludniu 14. apríla preplával ďalších 546 míľ. **Velenie *Titanicu* malo dostatok informácií o výskyte ľadovcov, ale so správami nebolo účelne zaobchádzané.** Napríklad, správu z parníku *Baltic*, ktorý taktiež patril spoločnosti White Star Line, kapitán Smith potvrdil, ale ponechal si ju u seba a po obede ju odovzdal riaditeľovi spoločnosti. Ten si ju síce prečítal, ale ponechal taktiež u seba a popoludní ju ukázal niektorým cestujúcim. Potom na ňu zabudol. Správa sa tak nedostala na kapitánsky mostík k veliacemu dôstojníkovi.



O 23:30 sa radista Cyril Evans na palube parníku *Californian* snažil varovať *Titanic* pred ľadovými poľami. Radista *Titanicu* ho však prerušil a o 23:35 Evans ukončil vysielanie a unavený išiel spať. *Titanic* pláva stále rýchlosťou okolo 21 – 22 uzlov smerom k ľadovému poľu.

Na päte ľadovca pri mieste stroskotania lode bola nájdená červená farba – dôkaz, že sa nedávno otreľ o nejakú loď. O **23:39** tromi údermi zvona signalizovali „**Predmet pred loďou**“. Zároveň pomocou telefónu odovzdali 6. dôstojníkovi J. P. Moodymu na mostík hlásenie „**Ľad priamo pred nami**“.

Zvuk zvona vyburcoval 1. dôstojníka Murdocha, ktorý pribehol na mostík. Murdoch po vypočutí správy okamžite prikázal strojovni „**STOP**“ a kormidelníkovi zavelil „**Úplne vpravo**“, čo v lodnej terminológii v roku 1912 znamená *zadná časť doprava, predná časť doľava*. Sled vydaných povelov však bol pre *Titanic* tragický. Moody potvrdil uskutočnenie Murdochovho rozkazu „Úplne vpravo“. Následne Murdoch vydal povel strojovni „**Plný spätný chod**“ a ku kormidlu „**Úplne vľavo**“.

Od hlásenia z vranieho hniezda do kolízie s ľadovcom uplynulo 37 sekúnd. *Titanic* mal veľkú hmotnosť a teda aj veľkú zotrvačnosť, malé kormidlo, ľadovec bol spozorovaný neskoro a 1. dôstojník nevydal úplne správne povel. To malo za následok, že sa *Titanic* veľmi pomaly začal odkláňať od svojho pôvodného kurzu, prednou časťou doľava. Zmena kurzu nestačila na to, aby sa *Titanic* ľadovej kryhe vyhol. *Titanic* narazil do ľadovca pravým bokom hneď za prednou časťou. Aj keď na horných palubách nevyzeral náraz nijako dramaticky, v podpalubí to bolo inak. Na palube D, ktorá slúžila ako ubytovacie priestory kuričov, bolo náraz cítiť veľmi silno. Kurič John Thompson neskôr uviedol, že nárazom niektorí vypadli z lôžok. Hlavný kurič William Small všetkým prikázal „dole“ (do kotolne), ale toto už nebolo možné, pretože priestory pod prielezmi už zaplavovala voda. Ihneď po náraze prišiel kapitán Smith na mostík, aby zistil, čo sa stalo. Ešte predtým uzavrel 1. dôstojník vodotesné dvere v predeloch jednotlivých komôr. Komory však boli vodotesné len medzi sebou, ale zhora, smerom k palubám, tomu tak nebolo. Plniace sa predné komory zaťažovali trup lode tak, že ten začal klesať prednou časťou pod hladinu a voda sa postupne začala prelievať do ďalších komôr cez hornú hranu. Šéfkonstruktér Andrews odhadoval, že loď sa udrží na hladine približne jednu až jeden a pol hodiny. Okolo polnoci, približne 20 minút po zrážke už prenikla voda do obytných priestorov 3. triedy. Kapitán s Andrewsom sa



zhodli na tom, že by mohla vzniknúť panika, pretože počet miest v záchranných člnoch nebol dostačujúci. Všetci cestujúci aj posádka dostali záchranné vesty, ale to nemalo veľký význam. V ľadovej vode severného Atlantiku mohli netrénovaní ľudia prežiť asi 5 – 10 minút a aj najodolnejší jedinci nemohli podchladeniu odolávať dlhšie ako dvadsať minút. Päť minút po polnoci vydáva kapitán rozkaz na prípravu záchranných člnov, **00:25** rozkaz na opustenie lode, podľa lodných zvyklostí „**ženy a deti prvé**“. O 00:30 sa prvé člny začali plniť deťmi a ženami, o 00:45 dosadol na hladinu prvý záchranný čln číslo 7 na pravoboku, kde riadili nástup dôstojníci Lowe a Pitman, s **kapacitou 65 osôb**, ale naplnený iba **28 cestujúcimi**. Na ľavoboku riadil nastupovanie do člnov 2. dôstojník C. H. Lightoller, ktorý podľa rozkazu *ženy a deti prvé* radšej spustil čln neúplne obsadený, než aby dovolil nastúpiť



Spúšťanie člnov sa na *Titanicu* neobišlo bez ťažkostí: nebolo posádkou nacvičené a ani cestujúci, pod vplyvom stále svietiacich svetiel na palube, nechceli nastupovať do člnov a ponoriť sa do tmy nad oceánom a taktiež sa niektoré manželské páry nechceli rozdeliť. Medzitým, o **00:15**, začali radisti vysielat' medzinárodný núdzový signál „CQD“, ktorý postupne zachytilo niekoľko lodí. Popri tradičných znakoch CQD vysielali aj nový signál „SOS“. Ako prvý toto volanie zachytil radista na parniku *Carpathia*. Ihneď informoval kapitána o núdzovom vysielaní a ten okamžite nariadil zmenu kurzu. *Carpathia* bola najbližšou loďou, ktorá sa mohla ponáhľať na pomoc. Vzdialenosť 58 míľ (93 km) však nemohla prekonať skôr, ako za 4 hodiny.

O **02:05** kapitán Smith osobne navštívil radistov, aby im oznámil, že už urobili všetko, čo mohli, a nariadil im opustiť kabínu a pokúsiť sa o záchranu. To isté zopakoval svojim dôstojníkom a všetkým členom posádky, ktorých stretol. V ten moment zostávalo *Titanicu* do potopenia už len **15 minút**. Okolo 02:10 sa začala dvíhať z vody zadná časť a začali sa vynárať lodné skrutky. O 02:17 dosiahla hladina lodnú palubu a krátko potom sa zrútil predný komín. Komín pádom rozdrvil niekoľko ľudí na palube a aj vo vode.

Na palube sa ľudia snažili dostať na zadnú časť *Titanicu* alebo skákali cez palubu v nádeji, že sa ešte dostanú do niektorého záchranného člnu na hladine. Krátko potom sa trup *Titanicu* rozlomil za polovicou. Predná časť išla okamžite pod hladinu. Zadná časť sa po odľahčení na chvíľu narovнала, ale ako roztrhnutým trupom prenikala voda dovnútra, začala sa po chvíli potápať a vo zvislej polohe sa ponorila.

15. apríla 1912 o 02:20 zmizol *Titanic* pod hladinou. Po potopení *Titanicu* sa iba dva z 20 člnov vrátili na miesto potopenia a hľadali tých, čo prežili. Záchranný čln číslo 4 bol pomerne blízko a vyzdvihol päť ľudí; dvaja z nich neskôr zomreli. Asi o hodinu neskôr sa vrátil ešte záchranný čln číslo 14 a zachránil štyri osoby, z ktorých jeden neskôr zomrel. Niektorí ľudia skočili z paluby, a potom sa snažili dostať do člnov. Niektorým sa to podarilo, niektorí boli odmietaní v obave, že by mohlo dôjsť k preplneniu člna a jeho prevráteniu. Posádky člnov sa snažili odplávať čo najďalej od miesta potopenia z obavy zo sacieho efektu; ako sa neskôr ukázalo, tento efekt bol veľmi malý. Neďaleko *Titanicu* bola uvidená loď, asi vo vzdialenosti 5 míľ, ktorá stála cez noc v ľadovom poli. Táto loď predstavuje dodnes záhadu. Táto loď nereagovala na rádiové vysielanie.

Najbližšou reagujúcou loďou bola *Carpathia*. Z celkového počtu presahujúceho 2 200 osôb na palube zahynulo následkom potopenia *Titanicu* okolo 1 500 osôb, čo približne predstavuje 2/3. Hlavným dôvodom ľudských strát bolo podchladenie v studenej vode severného Atlantiku (s teplotou -2°C) v blízkosti ľadovcov, kedy k úmrtiu na podchladenie dochádza počas 15 minút. Medzi obeťami boli kapitán lode, vrchný dôstojník, prvý a šiesty dôstojník. Ďalej šéfkonstruktér lode so svojimi 8 spolupracovníkmi z lodenice, vrchný strojmajster so všetkými strojníkmi a ďalší členovia posádky. Zomrela väčšina z 57 milionárov cestujúcich prvou triedou, vrátane multimilionárov Johna Jacoba Astora IV, Benjamina Guggenheima, Idy a Isidora Strausových a stovky ďalších cestujúcich. V chladných vodách zahynulo aj všetkých 5 poštových úradníkov, celý lodný orchester; jeden z telegrafistov, ktorí do poslednej chvíle rádiom žiadali o pomoc. Poslednou žijúcou osobou, ktorá bola prítomná na palube *Titanicu* (vtedy 9-týždňové dojča), bola Millvina Deanová, ktorá zomrela 31. mája 2009.



V priebehu vyšetrovania bolo zistené, že mnoho bezpečnostných predpisov bolo už zastaraných a nevyhovujúcich. Vyšetrovatelia tiež zistili, že na *Titanicu* boli kapacitne zodpovedajúce záchranné člny iba pre cestujúcich prvej triedy, nie pre nižšie triedy. Pri vyšetrovaní sa tiež zistilo, že cestujúci tretej triedy ani nevedeli, kde sa na palube *Titanicu* záchranné člny nachádzajú a ani nevedeli, ako sa dostať na hornú, člnovú palubu.

Krátko po potopení lode sa objavili prvé nápady na nájdenie lode a vyzdvihnutie jej trupu, ale keďže hĺbka v danej oblasti sa pohybuje okolo 4 kilometrov, muselo sa od týchto plánov upustiť, pretože neboli s vtedajšou technikou realizovateľné. Prvý vážny pokus o nájdenie vraku *Titanicu* podnikol texaský naftár a multimilionár Jack Grimm v júli 1980, neuspel však ani vtedy, ani v žiadnom z dvoch ďalších pokusov. Nasledoval ho Robert D.

Ballard, ktorého expedícia objavila prvé trosky 1. septembra 1985. Najväčší objav predstavoval lodný kotol. O deň neskôr bola nájdená predná časť trupu (dokázalo sa tak, že mali pravdu tie svedectvá, ktoré boli vyšetrovacou komisiou odmietnuté a ktoré tvrdili, že trup lode sa krátko pred potopením rozlomil na dve časti). Neskôr bola nájdená aj kormo ležiaca 650 metrov od provy. Experti došli k názoru, že vrak sa nedá vytriahnuť, korózia ho už podľa nich musela narušiť natoľko, že by sa pri pokuse o jeho vytriahnutie rozpadol na kusy.

Neskôr bol vrak navštívený ešte niekoľkokrát, v roku 1987 z neho francúzska výprava vyťahla niekoľko sto predmetov, čo sa stretlo s hlbokým nesúhlasom najmä americkej a britskej verejnosti, stále žijúcich účastníkov katastrofy a príbuzných obetí. Francúzska expedícia bola označená za vykrádačov hrobov a boli vznesené požiadavky, aby bol Titanic oficiálne prehlásený za hrob a pamätník nešťastia, to sa však nepodarilo naplniť, keďže leží v medzinárodných vodách a nemá majiteľa. Kongres Spojených štátov v roku 1987 schválil zákon, ktorý zakazuje predaj a vystavovanie predmetov vyťahnutých z Titanicu na území USA a vyzval k rešpektovaniu vraku ako medzinárodného pamätníka a hrobu 1 538 ľudí.



Pamätník obetiam v Southamptone

7. mája 2006 oznámila tlačová agentúra Associated Press, že zomrel posledný americký občan, ktorý prežil stroskotanie lode. Bola ňou Lillian Gertrud Asplundová, ktorá mala v čase stroskotania päť rokov. Zomrela 6. mája 2006 v spánku vo svojom dome v meste Worcester, vo veku 99 rokov. Stroskotanie prežila ona, matka a trojročný brat Felix, o život prišli jej otec a traja bratia. Ako posledná zomrela angličanka Millvin Deanová, ktorá bola na palube ako deväťtýždňové dojča. Deanová zomrela 31. mája 2009 (na 98. výročie spustenia Titanicu na vodu) vo veku 97 rokov.

Prvé filmové spracovanie katastrofy (v podobe nemého filmu) sa objavilo už niekoľko mesiacov po katastrofe, v jednej z hlavných úloh sa objavila herečka, ktorá katastrofu prežila. Nasledovali ďalšie filmy:

- *Atlantik* (1929)
- *Titanic* (1943, nemecký)
- *Titanic* (1953, Oscar za scenár)
- *Skaza Titanicu* (1958)
- *S.O.S. Titanic* (1979)
- *Vyťahnutie Titanicu* (1980)
- *Titanica* (94-minútový dokument so zábermi z vraku)
- *Titanic* (1996)
- *Titanic* (1997, veľkofilm režiséra Jamesa Camerona, 11 Oscarov)
- *Ghosts of the Abyss - Duchovia Titanicu* (2003) Dokument, réžia James Cameron
- *Titanic* (2012, štvordielna britská koprodukčná televízna miniséria)



Zdroj: Wikipédia

Príbeh pokračuje

Román na pokračovanie od našej spolužiačky Dominiky Kimličkovej z 8. A

Krajina za múrom

3.

Poobzerám sa okolo seba, aby som sa uistila, že ma nikto nesleduje. Z domu som stihla vyklíznuť tak rýchlo, ako to len šlo. Rodičia odišli do práce a Eric tvrdne pri počítači, takže mám celé dopoludnie len pre seba. Uvedomujem si, že toto by som nemala robiť, no moja zvedavosť ma ženie vpred. Prikrčím sa k zemi a podleziem múr – jediná prekážka, ktorá ma delí od krajiny za múrom.

Nad Varsonom sa pohybujú tisíce veľkých bielych mrakov. Zdá sa mi, akoby to bol úplne iný svet. U nás je v tomto období skoro stále obloha zamračená a tu nevidieť ani stopu po šedej. Zhlboka sa nadýchnem ranného sviežeho vzduchu. Do nosa mi vbehne vôňa rastúcej trávy. Okolo mňa je ticho, niet tu ani živej duše. Som tu celkom sama. Neďaleko zbadám malý výklenok trčiaci zo zeme - skalu. Mohol by odtiaľ byť dobrý výhľad. Rozhodnem sa na ňu vyliezť, nemôže to byť predsa také ťažké.

Vysoká tráva mi udiera o nohy, no mne to vôbec neprekáža, ženiem sa vpred. Po chvíli mám od rosy mokré celé čižmy aj nohavice. Občas začujem nejaké zvuky a mierne sa splaším, až kým nezistím, že za to môže vietor. Namiesto toho, aby som sa vrátila do bezpečia domova, pridám ešte viacej do kroku. Každým krokom som o čosi bližšie ku skale a k tomu, čo sa skrýva pod ňou. Nakoniec vyjdem z vysokej trávy, oprášim si nohavice a pred sebou zbadám stredne veľký výklenok v skale. Na samotný vrch vedie úzka a strmá vyšliapaná cestička. Takže niekto sem predsa len chodí.

Vydriapem sa až na vrch a s úžasom sa zadívam na sýtu modrú oblohu predo mnou. Mám pocit, akoby som stála na okraji sveta.

Stojí tam veľký strom, pravdepodobne dub. Akoby zázrakom sa ešte nezrútil dole, no aj tak je mierne naklonený. Prídem k nemu bližšie a nahnem sa o čosi dopredu. V momente si uvedomím, že stojím na vrchu útesu a podo mnou sa rozprestiera voda. Veľké Varsonské jazero. Raz mi o ňom rozprávala mama. Pevne sa chytím stromu a zaborím si doň prsty. Poobzerám sa. Okolo mňa sa rozprestiera príroda, samá príroda, no keď sa pozriem pred seba, zbadám mesto. Nie také ako v Livetone. Je oveľa menšie a skoro nikde nevidieť betón a sklo. Väčšinu z domov tvorí viac dreva ako betónu. Sú malé a nízke a najvyšším vrchom mesta je kostol. Okolo mesta sa rozprestierajú polia. Veľa polí. Takú krásu som nikdy predtým nevidela. Nemala som tú možnosť. No teraz mám.

Naberiem odvahu a pustím sa stromu. Sadnem si na samý okraj skaly a premýšľam o tom, aké by to bolo skočiť. Možno by som bola na placku, alebo by ma zachránila voda. Sedím na okraji útesu a hľadím na Varson. Na krajinu, o ktorej som doteraz nemala potuchy, že môže byť taká krásna. Začnem premýšľať o tom, ako tu ľudia vlastne žijú.

Z môjho zamyslenia ma vytrhne podozrivý zvuk. Akoby niekto kráčať priamo ku mne. Otočím sa a v tej chvíli nastane ticho. Možno sa mi to len zazdalo, no aj napriek tomu mi srdce začne silno búšiť. Postavím sa a pozriem sa na miesto, odkiaľ som sem prišla. Nikto tam nie je. V tomto momente by som sa najradšej vyparila.

Zasa zvuk. Tentokrát počujem šuchot, ktorý vychádza z krovia. Cúvnem dozadu a chystám sa na útek. Krovie sa začne hýbať a srdce mi bije najsilnejšie ako vie, ako keby chcelo zo mňa vyletieť. Spanikárím. V tom momente z krovia niekto vyskočí a ja odvrátim zrak, pripravená na najhoršie. Ticho. Otočím hlavu a naberiem odvahu pozrieť sa tam. Uľaví sa mi, keď zbadám malé hnedé chlpaté stvorenie, ktoré je rovnako vystrašené ako ja. Niekoľko sekúnd na mňa vyvaluje svoje oči, ktoré mi náramne pripomínajú koráliky. Dlhé ušiská má sklopené až tesne k hlave, až by sa niekomu mohlo zdať, že žiadne nemá.

Len králik. Akonáhle spravím slabý pohyb, zvrtné sa dozadu a vyparí sa ako blesk.

„Hej! Vyplašila si mi večeru!“ začujem neznámy hlas, prichádzajúci spoza môjho chrbta.

Skameniem. No hlas nie je príliš hrubý, akoby tá osoba za mnou bola iba dieťa. Chvíľkami cítim, ako sa mi trasú kolená, potom sa k nim pridajú aj prsty na rukách. Pomaly sa otočím, aby som zistila, čo je zač. Zbadám chlapca. Môže mať tak okolo jedenásť alebo dvanásť. Aj by mi odľahlo, keby v ruke nezvieral

vreckový nôž. Nechcem ani pomyslieť, načo ho má. Mám chuť zdesene vykriknúť a utekať čo najďalej. Utekať domov, do bezpečia. No nespravím to. Namiesto toho tam len mlčky stojím a so skamenenou tvárou na neho hľadím.

„To ma veľmi mrzí,“ vyletí zo mňa chrapľavým a tichým hlasom.

Chlapec sa usmeje. No ja mám na tvári stále ten môj zdesený pohľad, ktorý upieram na nôž. Udiví ma, že si to všimne. Pozrie na nôž, následne na mňa a potom ho akoby ľahostajne odhodí na zem. Pristúpi o niečo bližšie ku mne, no ja zasa cúvnem kúsok dozadu. Bol to inštinkt.

„Prepáč, že som ťa vystrašil,“ povie pokojným hlasom, „to som vôbec nemal v pláne. Chcel som len uloviť toho králika, ktorý pred chvíľkou zdrhol.“ Jeho hlas je až podozrivo pokojný. Ako keby mu vôbec neprekážalo, že oproti nemu stojí cudzinec. Pozrie sa na mňa a niekoľko sekúnd si ma pohľadom premeriava.

„Ty asi nebudeš odtiaľto, čo?“ pokrútim hlavou. Nepoznám ho. Pochádza z Varsonu a mňa samú prekvapuje, že som ešte nevzala nohy na plecia. Chlapec ku mne natiahne ruku a ja zasa o kúsok cúvnem.

„Som Max! Maximilien James Wentson!“ hrdo vyhlási a ešte raz sa pokúsi natiahnuť ruku. Vtedy si uvedomím, že si chcel som mnou len potriať rukou. Natiahnem ju tiež a vtedy sa naše ruky spoja. Dľaň má plnú tepla. Nič bláznivejšie som doteraz nerobila.

„Katherine,“ odmlčím sa, „Primerová.“ Svoje priezvisko poviem tichším hlasom. Strach zo mňa pomaly vyprchá a ja chlapcovi začínam pomaly dôverovať. Viem, že keby prišiel v zlom, asi by mi teraz nepodával ruku na pozdrav.

„Teší ma, Katherine!“ povie a pozrie sa mi rovno do očí. Ja jemu tiež.

Dominika Kimličková 8.A

Poznaj vlastnú minulosť

Žiaci našej školy sa zapojili do veľmi zaujímavého projektu pod názvom Poznaj vlastnú minulosť. Cieľom projektu je podnieť záujem mladých ľudí o svoju minulosť, prítomnosť a cez ne i budúcnosť. Prebudiť hrdosť na seba, svojich predkov, svoju rodinu a svoju krajinu. Zlepšiť a skvalitniť medziľudské vzťahy v rodinách, predovšetkým medzi deťmi, rodičmi a starými rodičmi, založiť tradíciu budovania vlastných rodinných archívov a kroník, a v neposlednom rade zistenie čo najviac pravdivých údajov a informácií o histórii vlastnej rodiny, čo a ako ju ovplyvnilo a formovalo.

Žiaľ, tento projekt bol pre nedostatok financií zrušený. My však nechceme, aby práca žiakov našej školy vyšla nazmar, preto sme sa rozhodli uverejňovať ich projekty v našom časopise.

Ako prvá nám svoju prácu predstaví Nadine Beláková, žiačka V. A triedy. Nadine sa rozhodla napísať o svojom prastarom otcovi.

Môj prastarký

Jozef Ochránek, môj prastarý otec, hovorím mu stareček, tento rok oslávil 80. narodeniny. Narodil sa v Prievaloch na Záhori, mal dve sestry a jedného brata. Pochádzal zo sedliackej rodiny s dobrým životom, ale keďže jeho starí rodičia zomreli veľmi mladí a ostali po nich dve deti, o ktoré sa musela starať jeho mamička a otec, rodina sa dostala do biedy. Prišiel aj o svoju dvojročnú sestričku Vlastičku, ktorá ochorela a zomrela, pretože nemali na lieky a lekára. Už od útleho detstva chodieval zrána o piatej pást' kravky, potom si umyl nohy v potoku a šup do školy. Bol veľmi šikovný a múdry, tak po škole chodil k bohatému sedliakovi doučovať jeho nie veľmi bystrého syna za kúsok chleba. Potom si napísal domáce úlohy a až do západu slnka pomáhal okolo domu a zvierat. Chodil aj ministrovať do kostola, kde mu farár povedal, že by mal ísť študovať. V tej dobe by nemohol ísť na žiadnu školu bez peňazí, iba na teológiu, teda za farára. Stareček veľa čítal a všetko ho zaujímal. Na jeho šťastie, kým podrástol, sa doba zmenila. Vláda chcela, aby si boli ľudia rovní. Študovať mohli všetci a nie iba bohaté deti, ktorých rodičia si to mohli dovoliť, ale hlavne ľudia, ktorí sú múdri. Otec mu nemohol dať peniaze ani na základné veci, tak si stareček mohol vybrať iba školu, kde mu štát všetko zabezpečil.

Pešo sa teda vybral do Bratislavy na skúšky do Československej Dunajskej plavby. Skúšky urobil a v škole dostal uniformu, internát aj stravu. Po štúdiu nastúpil ako lodník na svoju prvú loď Šturec. V roku 1961 zložil kapitánske skúšky a pre svoju šikovnosť a znalosti rýchlo postúpil na veliteľa. Plával po celom Dunaji na lodi Hron, s ňou sa dostal aj do Čierneho mora, asi 5 km. To bolo neobvyklé, že dunajská loď pláva po mori. Loďou jeho života bola Fatra. Na nej plával najdlhšie. Bola to najlepšia loď na Dunaji. Bola prvá vybavená radarom. Iní kapitáni si ho pamätajú ako veliteľa, čo ich učil pracovať s radarom. Pri stavaní Nového mosta, vtedy sa volal SNP (Most Slovenského národného povstania), kormidloval Fatru pri stavbe jeho prvej polovice po tretí pilier bratislavskej časti. To bola tá strana, kde je centrum. Vravel, že tam pokladanie jednotlivých častí na piliere muselo sadnúť na centimeter. Inak by vznikli veľké škody a ešte by mohol zničiť aj loď a v ohrození by boli aj životy posádky. Stavba trvala tri roky od roku 1969 do roku 1972. Dostal za to aj ocenenie a má krásnu pamätnú medailu, teda plaketu, ale mne sa viac páči názov medaila. Oženil sa a mal dve deti. Keby študoval za farára, nenarodila by sa mu moja babinka, jej moja maminka, a nebola by som tu ani ja. Keď mu deti odrástli, prihlásil sa na zahraničnú službu. Štyri roky pracoval ako vedúci zahraničnej služby za Československo v Juhoslávii, na starosti mal prístav vo Vukovare na Dunaji a prístav Osiek na Dráve.

Juhoslávia sa po občianskej vojne rozdelila na Bosnu a Hercegovinu, Chorvátsko, Macedónsko, Srbsko, Slovinsko, Čiernu Horu a Kosovo, ako ich teraz poznáme. Pre rakovinu prastarkej sa vrátili domov a až do dôchodku pracoval ako veliteľ zimného prístavu v Bratislave. Je pre nás všetkých veľkým človekom a inšpiráciou, lebo dokázal svojou usilovnosťou pomôcť rodičom, súrodencom aj celej rodine. A moja babinka vďaka nemu nepoznala biedu, v akej vyrastal on.

Prastarú mamu dochoval a teraz si ho chránime ako drahokam. Aj moja mamina vravela, že vždy chcela muža ako je on, a stareček bol ten, pre koho vyštudovala vysokú školu. V jej plánoch bola už od základnej školy. Keď príde na návštevu, vždy mi hovorí: „Nadinka, učiť sa, učiť sa, učiť sa. Hovoril Lenin.“ Celá rodina sa smeje a dobre baví na jeho hláškach. Ale pravdou je, že on svojou usilovnosťou a chuťou učiť sa zmenil životy nás všetkých. Je to vzácny človek s milým humorom, aj keď je pravda, že všetko si vydrel. A ako sa hovorí: „Život sa s ním nemaznal.“



Jazykové okienko



Ktoré slovo je spisovné – téglík alebo kelímok?

Za spisovné sa v slovenčine považuje označenie téglík, ktoré má pôvod v nemčine. Označenie kelímok je nejasného pôvodu a v slovenčine sa považuje za nespisovné. Správne je teda používanie označenia téglík. Napr. Za chatou sme si do **téglíkov** od jogurtov nazbierali čerstvé čučoriedky.

Je označenie potítka spisovné?

Označenie potítka nie je spisovné, pretože názvy vecí sa v spisovnej slovenčine tvoria pomocou prípony -dlo, -ník, -ka, a nie -tko. Názvy vecí s príponou -tko nepatria medzi spisovné jazykové prostriedky. Správne je v spisovnej slovenčine označenie potník, alebo tiež potná manžeta, či potná čelenka. Napr. Súčasťou hotela je výborne vybavené fitness centrum, nezabudnite si preto zobrať **potníky**.

Som na izbe alebo som v izbe?

Je predložka na v spojení „som na izbe č. 8“ správna? Predložkou na sa v slovenčine vyjadruje umiestnenie na povrchu niečoho, napr. kniha je na stole, stôl je na zemi,... V súvislosti s bývaním však nemožno hovoriť o umiestnení na povrchu, ale o mieste, vnútri ktorého prebieha nejaký dej. Predložka na sa teda v súvislosti s bývaním používa nesprávne, správne je používanie predložky v – „som v izbe č. 8“ (a nie „som na izbe č. 8“). Napr. Boli sme ubytovaní v Oravskom háji **v izbe č. 8**.

Vykrajovátko, vykrajovačky či formičky?

Pri tvorbe pomenovania predmetu zo slovesa (vykrajovať), tvoríme toto slovo správne pridaním prípony “-čka”. Príponou “-tko” sa v spisovnej slovenčine pomenovania predmetu zo slovesa netvorí. Ak áno, nie je to spisovne správne. Spisovne správne je označenie vykrajovačka (množné číslo vykrajovačky) alebo tiež formička (množné číslo formičky). Napr. Pred Vianocami sme si s deťmi **vykrajovačkami** a rôznymi **formičkami** vyrobili medovníčky, ktoré nám prevoňali celú chalupu.

Je označenie podpivník spisovné?

Slovo podpivník označuje podložku, ktorá sa podkladá pod pivo, aby zachytávala stekajúcu penu z piva a tým ochránila stôl alebo obrus pred možnými fľakmi. Toto slovo je utvorené od predložkového spojenia „pod pivo“, pomocou prípony -ník, ktorou v slovenčine tvoríme názvy vecí. Je teda utvorené správne a možno ho považovať za spisovné.

Napr. Na chate sme si zahrli hru v stavaní domčekov z **podpivníkov**.

Zabavme sa

"Tobias, kde je tvoje vysvedčenie?" pýta sa mama svojho syna. On jej nato odpovie: "To som požičal Michalovi. Chce totiž nastrašiť rodičov."

Dekan sa pýta študenta:

- Pán študent, prečo ste si vybrali štúdium práve na našej škole?

Študent mu odpovedá:

- Ale oci, prestaň s tými blbými otázkami.

Jožinko sa prebudí s výkrikom

"Príííšerné!"

Mamička sa ho pýta:

"Čo sa stalo?"

"Snivalo sa mi, že horí škola."

"To bol len sen Jožko..."

"No práve."

Pýta sa učiteľ dejepisu:

"Čo vieme o ľuďoch, ktorí žili v stredoveku?"

"Že už všetci dávno pomreli."

Pýta sa Jožko pani učiteľky:

"Pani učiteľka, je správne, aby som bol potrestaný za niečo, čo som vôbec neurobil?"

"Nie, Jožko, vôbec nie."

"To mám šťastie, lebo ja som si neurobil domácu úlohu."

Viete, prečo existuje biela čokoláda?

- Aby sa mali černosí čím ušpiniť.

Po prehratom zápase utešuje tréner boxera:

"A vieš, že v druhom kole si ho poriadne vystrašil?"

"Naozaj?"

"Hej, myslel si, že ťa zabil."

Vnúčik dobehne domov a pýta sa babky:

"Babka, ty môžeš mať deti?"

"Nie, vnúčik môj."

Malý vybehne zase von a hovorí kamarátom:

"Vidíte, mal som pravdu, je to samec!"

Vieš odkiaľ sú pokémoni?

- Zo Záhoria, lebo keď sa tam niekto narodí, tak povedia: "Po kem on je."

Hadie mláďa sa pýta otca:

"Tati?"

"Áno, synček?"

"Prečo nemáme nohy?"

"Takže, to je evolúcia. Z malého mikroorganizmu sa začal postupne vyvíjať väčší. Každý živočích sa vyvíjal inak. U niektorých sa vyvinuli nohy, u niektorých nie... .."

Keď otec po desiatich minútach dohovoriť, opýtal sa syna:

"Už to chápeš, synak?"

"Prepáč, môžeš to zopakovať? Zasekol som sa pri slove takže."

